

ZRZESZ KASZEBSKO

PISMO LUDU KASZUBSKIEGO

„Zrzesz Kaszebsko” wychodzi trzy razy w tygodniu. Dodatek dla rodziny kaszubskiej „Checz” ukazuje się w każdym numerze czwartkowym. — Prenumerata pocztowa i pod opaską miesięcznie 40,— zł, prenumeratę pocztową należy odnawiać od 1 do 15 każdego miesiąca. — Cena pojedynczego numeru 3,— zł.

Redaktor Naczelny: Ignacy Szutenberg, przyjmuje w środy i soboty od godz. 10—12.

Redaguje Kolegium. Wydawca: Spółdz. Wydawn. „Zrzesz Kaszebsko”. Adres Redakcji i Administracji: Wejherowo, Rynek 7. — Skrzynka Poczтовая nr. 30, Telefon 68.

Rok X

Wejherowo — wtorek, 14 stycznia 1947

Nr 6

Dwa lata

Dwa lata z perspektywy historii to mało znaczący epizod, który dziejopisarz ująć może w jednym zdaniu lub też wogóle pominąć milczeniem. Lecz dwa lata w życiu jednego pokolenia, może stać się okresem brzemiennym w skutki dla przyszłości tego pokolenia. Taki okres dwu lat, który stał się podstawą do ukształtowania życia naszego narodu, zamykamy obecnie. W styczniu 1945 roku ruszył się, po kilkumiesięcznym okrzepnięciu i nabraniu tchu, cały front wschodni od Bałtyku po Karpaty. Po raz drugi i ostatni tym razem w kierunku odwrotnym przetoczył się przez Polskę walec zniszczenia i śmierci. — Armie odwiecznego wroga Słowian podsycane nadzieją zwycięstwa, — dzięki nowym tajemniczym broniom ufające, przekopany przez całą Polskę fortyfikacjom obronnym, nie wytrzymały straszliwego uderzenia Armii Czerwonej i Wojska Polskiego, poczęły się gwałtownie wycofywać, by ostatecznie skapitulować w Berlinie. Dwa lata temu w styczniu rozpoczął się na polskiej ziemi ostatni akt wysiłków o wygranie wojny. Akt ten zakończony zatknięciem nys. Akt ten zakończony zwycięstwami Rosji i Polaków na murach stolicy butnego Prusactwa, oswobodził ostatecznie ziemie polskie spod najstraszliwszej w dziejach okupacji i przywrócił Polsce jej historyczne piastowskie granice na Nysie, Odrze i Bałtyku.

W ciągu tych dwóch lat toczyła się walka o wygranie pokoju. Polska najmniej posiadając atutów, — największy musiała ponieść wysiłek by walkę tę wygrać. Dziś ostatni akt tej walki o pokój rozgrywa się teoretycznie na rozmaitych konferencjach, praktycznie na Ziemach Polskich. Praktycznie, gdyż Polska wygrać może pokój, nie tylko dzięki posunięciom dyplomatycznym na arenie międzynarodowej ile dzięki praktycznemu okazaniu, że potrafimy się w szybkim tempie odbudować gospodarczo, że potrafimy Ziemię Odzyskaną zagospodarować i scementować nierozdzielnie z Macierzą i że potrafimy wszyscy zgodnie i harmonijnie, bez względu na przynależność partyjną i przekonania ideologiczne pracować dla dobra kraju. Poszczególnymi fragmentami tego ostatniego aktu naszej praktycznej walki o pokój, to wybory, — które przynieść mają zjednoczenie polityczne kraju i zakończyć okres tymczasowości, Plan Odbudowy, mający wprowadzić polepszenie i stabilizację stosunków gospodarczych i wreszcie Danina Narodowa, dzięki której Ziemię Odzyskaną złączyć się w jednolitą całość z resztą Polski.

Wypełnienie tych postulatów, da w ręce polskich dyplomatów nieodparte atuty do wygrania dla Pol-

Dymisja Byrnesa

Jak donoszą agencje prasowe we wtorek 7 stycznia ustąpił ze swego stanowiska Minister spraw zagran. Stanów Zjednoczonych, James Byrnes. Jest to ten sam, którego mowa stuttgarcka kokietująca Niemców i wyrażone wówczas nieprzychylnie stanowisko na temat naszych granic zachodnich, wywołała falę protestów w całej Polsce. Na jego miejsce powołany został gen. George Marshall. Nowy minister, pełniący w czasie wojny funkcję szefa sztabu generalnego amerykańskich sił zbrojnych, liczy dziś 66 lat. Po skończonej wojnie gen. Marshall wysłany został do Chin, celem doprowadzenia do porozumienia między centralnym rządem Czang Kai Szeka a rządem komunistycznym — Mao Tso Tunga.

Ustąpienie Byrnesa wywołało silne wrażenie w całym świecie i jest najrozmaiciej komentowane. Zarówno koła dyplomatyczne jak polityczne gubią się w domysłach na temat przyczyn jego dymisji. Ogólnie przypuszczają, że gen. Marshall jest powołany na to stanowisko jako znawca zagadnień Dalekiego Wschodu, gdyż po rozstrzygnięciu zagadnienia

Powrót delegatów polskich z sesji ONZ

W dniu 7 bm. powrócili ze Stanów Zjednoczonych do Warszawy delegaci polscy na Sesję Organizacji Narodów Zjednoczonych: minister Hilary Minc i minister pełnomocny Józef Olszewski.

Przybyłych powitali na dworcu minister Apropowizacji i Handlu Sztachelski, podsekretarze stanu Min. Przemysłu, dyrektor Protokołu Dyplomatycznego M. S. Z. A. Gubrynowicz, wicedyrektor dep. politycznego MSZ. dr. T. Zebrowski oraz wyżsi urzędnicy Min. Przemysłu i Spraw Zagranicznych.

Zołnierze polscy z Anglii na Daninę Narodową

Kilka dni temu Pełnomocnik Rządu do spraw Daniny Narodowej otrzymał od żołnierza polskiego z Anglii — Hrankow-

Niemiec najważniejszą sprawą dla Stanów Zjednoczonych będzie traktat pokojowy z Japonią.

Pani Roosevelt zapowiada przyjazd do Polski

Delegacja Społeczno - Obywatelskiej Ligi Kobiet na Kongres Kobietych Organizacji Amerykańskich, który obradował w N. Jorku w grudniu r. ub. uzyskując audiencję u pani Eleonory Roosevelt, która żywo interesuje się sprawami polskimi i ma zamiar odwiedzić Polskę w czasie projektowanej na wiosnę podróży do Europy.

Wkład Czechosłowacji i Polski w rozwiązaniu problemu niemieckiego

Praga (SP). Na konferencji prasowej w ministerstwie spraw zagran. w Pradze, czechosłowacki sekretarz stanu Dr. Włodzimierz Clementis omawiając działalność czechosłowackiej delegacji na walnym zgromadzeniu Organizacji Narodów Zjednoczonych w New Jorku, poruszył zagadnienie Niemiec.

Najważniejszym tematem dla Czechosłowacji była oczywiście kwestia Niemiec i ta kwestia nadal pozostaje dla Czechosłowacji kwestią pierwszej wagi. Tak jak z jednej strony pozytywnym filarem bezpieczeństwa dla Czechosłowacji jest Związek Radziecki, powiedział Dr. Clementis, tak z drugiej strony negatywnym odpowiednikiem tego po-

skiego, wzruszający list oraz 2 dolary na Daninę Narodową.

Obecnie podobnej treści list z dołączeniem 2 dolarów nadszedł również od innego żołnierza 1 Dywizji Pancernej z Anglii ob. Tadeusza Bucio, który pisze: „zakupiłem z mego żołdu 2 dolary, ponieważ pieniędzy, jakimi otrzymuję żołd nie mogę posłać, gdyż są to bony okupacyjne i poza granicami bezwartościowe. Proszę o przyjęcie mej skromnej daniny”.

Braterstwo Stalingradu i Ostrawy

Praga (IP). Niedawno upłynęły trzy lata od chwili, kiedy prezydent Dr. Edward Benesz odwiedził bohaterskie miasto Stalingrad i obiecał wówczas, że po swym powrocie do Czechosłowacji postara się, aby jedno z miast czechosłowackich, najbardziej podobne do Stalingradu swym charakterem, zawarło przyjaźń bratnią z Stalingradem i aby przedstawiciele obu miast nawzajem się odwiedzali. Ostatnio prezydent Dr. Benesz do zawarcia tego braterstwa oznaczył Ostrawę a ludność tego miasta decyzję prezydenta przyjęła z entuzjazmem.

zostają Niemcy. Dlatego najważniejszą troską Czechosłowacji jest kwestia, w jakiej mierze w przyszłej strukturze Niemiec będzie zagwarantowane bezpieczeństwo Czechosłowacji. Tej kwestii Czechosłowacja musi podporządkować wszystkie inne problemy, dotyczące Czechosłowacji i Niemiec, albowiem jaką wartość przedstawiałoby rozwiązanie wszelkich podrzędnych zagadnień, gdyby struktura przyszłych Niemiec pozwała na wyrosnięcie nowego imperializmu niemieckiego.

Drugim zagadnieniem pozostaje, w jakiej mierze Czechosłowacja, jako małe państwo, może odegrać swą rolę w decydowaniu o tak doniosłym problemie. Dr. Clementis, omawiając to zagadnienie, stwierdził iż w atmosferze, sprzyjającej dla osiągnięcia porozumienia w zasadniczych sprawach, rzeczowe argumenty małych narodów mogą być wielkim wkładem, jak się to zresztą okazało i podczas obrad Organizacji Narodów Zjednoczonych. Jeżeli korzystna ta atmosfera zaufania się utrzyma, udział Czechosłowacji i Polski może być doniosłym wkładem przy rozwiązaniu kwestii niemieckiej.

Wybory — swobodne wypowiedzenie się

Ordynacja wyborcza uchwalona w dniu 22 września 1946 r. przez Krajową Radę Narodową oparta jest na zasadach pięcioprzymiotnikowego głosowania. Daje ono wszystkim obywatelom możliwość swobodnego wypowiedzenia się i jest jedną z

najcenniejszych zdobyczy demokratycznych. Zgodnie z tymi zasadami wybory będą: 1. powszechne, 2. równe, 3. tajne, 4. bezpośrednie, 5. proporcjonalne. Co oznaczają te przymiotniki?

1. **powszechne**, t. zn. głosują wszyscy obywatele pełnoletni, to jest ci, którzy ukończyli 21 lat. Wyłączeni są: umysłowo chorzy, skazani przez sąd i zdrajcy narodu;

2. **równe**, t. zn. każdy obywatel ma 1 głos i każdy głos liczy się tak

samo, czyli żaden obywatel nie jest uprzywilejowany;

3. **tajne**, t. zn. nikt nie ma prawa kontrolować jak kto głosuje;

4. **bezpośrednie**, t. zn. wybieramy bezpośrednio posłów według ogłoszonych na listach nazwisk, a nie pewne grono osób, któreby następnie z pośród siebie posłów wybierały

5. **proporcjonalne** (stosunkowe), t. zn. liczba mandatów poselskich dla każdej listy zależy będzie od ilości głosów, jakie padły na poszczególne listy w danym okręgu.

A. B.

Oświadczenie

Ja, niżej podpisany Zaczek Józef, wójt gminy Szemud, oświadczam publicznie, że z Polskiego Stronnictwa Ludowego wystąpiłem, widząc błędną politykę tej partii i jej rozbiłacką robotę w kraju. Równocześnie zrzekam się kandydatury na posła do Sejmu Ustawodawczego z ramienia tego Stronnictwa i podaję to do wiadomości Powiatowemu Kołu PSL.

Szemud, dnia 10. 1. 1947 r.

Zaczek, wójt.

Biskup szwedzki do Polaków

Ks. biskup Jan Muller, wikariusz apostołski na Szwecję, ogłosił niedawno list pasterski do Polaków w Szwecji. „W ciągu mego życia” — pisze ks. biskup — „odczuwałem żywe zainteresowanie i sentyment dla spraw wolności katolickiej Polski i pragnąłem jej szczęścia oraz pomysłowości. Biskupia moja dewiza brzmi: Caritas nunquam excidit — miłość nigdy nie zawodzi. Tą miłością ogarniam Was wszystkich i w sercu moim noszę Was, Wasze troski i Wasze radości. W modlitwach moich i pasterskich troskach pamiętam stale o Was. Od chwili, kiedy duża część z Was, po uwolnieniu z okropności i cierpienia w obozach koncentracyjnych przybyła do Szwecji, usiłuję wraz z moimi współpracownikami na niwie duszpasterskiej i przy poparciu Ojca św., uczynić wszystko co leży w granicach możliwości, aby Wam ułatwić Wasz los i przede wszystkim zapewnić duchową opiekę”. W dalszym ciągu list mówi, że biskup sprowadził czterech polskich b. więźniów z obozów koncentracyjnych,

O zwrot maszyn polskich z Niemiec

Nota polska do marszałka Douglasa

Berlin (PAP). Szef Polskiej Misji Wojskowej w Berlinie, gen. J. Prawin zwrócił się w dniu 27 grudnia ub. roku do dowódcy brytyjskich wojsk okupacyjnych w Niemczech, marsz. W. Sholto Douglasa z notą, w której podkreśla trudności, jakie napotyka misja rewindykacyjna przy indentyfikowaniu i rewindykowaniu mienia polskiego z Niemiec,

które w myśl uchwał w Poczdamie powinno być Polsce jaknajszybciej zwrócone.

Nota stwierdza, że podczas gdy dla urzędników polskich dostęp do składu maszyn i urządzeń, a specjalnie dokumentów, jest ogromnie utrudniony, funkcjonariusze niemieccy, posługując się sprytnie dokumentami, starają się uniemożliwić i opóźnić rewindykację i w swych raportach, na podstawie których lokalne władze brytyjskie wydają opinie dotyczące zwrotu naszego mienia, podają oni rozmyślnie niemieckie nazwy polskich miast nadane w czasie okupacji np. Litzmannstadt zamiast Łódź i polskie maszyny wywiezione z obszarów przyłączonych do Wielkiej Rzeszy określają jako pochodzące z Niemiec. Mienie nasze jest częściowo użytkowane w gospodarce niemieckiej, częściowo zaś ulega zniszczeniu z braku odpowiedniej opieki.

Przegląd prasy

Pod tytułem „Chrystus na tle e-poki swej” podaje „Tygodnik Warszawski” Nr. 1 fragment z książki Daniela Ropsa w przekładzie Michała Małka. Z ciekawego tego artykułu wyjmujemy część, która ilustruje zmiany i przeobrażenia ówczesnego społeczeństwa rzymskiego w związku z narodzeniem Chrystusa i wprowadzeniem Jego nauki.

„Początkowa ojczyzna Chryścianizmu” — jak powiada Mgr. Duchesne — Imperium rzymskie przygotowało Ewangelię odpowiednie środowisko, na którym się przyjmie; stworzyło środki komunikacyjne, z których korzystać będą Apostołowie, stworzyło pokój, który pozwoli Ewangelię zakorzenić się przed nadejściem czasów wielkiego zamętu.

Lecz rozwiązanie wszystkich problemów, jakie narzucały się wówczas człowiekowi, przyniósł Jezus Chrystus.

Kryzys inteligencji. Nauka Chrystusa odbuduje niewzruszone podstawy osobowości człowieka, przez co stworzy nowy humanizm. Kryzys moralny. Nauka Chrystusowa spowoduje gruntowną zmianę w zasadach, które odtąd zależeć będą nie tylko od rozumu i interesów, sankcjonowanych prawami kolektywnymi, ale powoływać się będą bezpośrednio na Boga.

Kryzys społeczny. Ewangelia, przywracając człowiekowi jego całkowitą godność i głosząc, że jedynym koniecznym prawem jest miłość, od razu spełni oczekiwania i pragnienia wszystkich upośledzonych, niewolników i stworzy możliwości pulsowania w żyłach społeczeństwa nowej krwi. Kryzys duchowy. Nieokreślone dążenie do ideału sprawiedliwości na ziemi i do spokoju po śmierci ukazuje się teraz w świetle sprecyzowanej doktryny — czystszej i wzniolejszej, niż jakakolwiek inna. Fakt historyczny istnienia Imperium rzymskiego w szerokiej mierze przyczynił się do wykiełkowania i szybkiego wzrostu ziarna, rzuconego na ziemię Palestyny, ale faktem jest i to, że posiew tego ziarna był konieczny, że świat w głębi swej świadomości oczekiwał, że był spragniony tego ziarna.

Dziś kiedy nauka głoszona przez Chrystusa oświeca cały świat a rzecznikiem tej nauki stał się Kościół przez Chrystusa założony — rolę dalszego wychowywania chrześcijan w tym duchu spada na tenże Kościół. Na temat stosunku Kościoła i demokracji pisze „Chłopska prawda” i dochodzi do wniosku, że istnieje ją obiektywne dane w Polsce dla współpracy między obozem demokracji a duchowieństwem — czyli Kościołem. Czytamy tam:

„Kościół, który ma olbrzymie możliwości kształtowania duszy ludzkiej, który potrafi ulepszać i wznosić w górę serca i charaktery ludzkie — może przyczynić się — jak równie inna organizacja świecka — do podniesienia moralności i poziomu duchowego społeczeństwa. Kościół właśnie może uspokoić wzburzone nurty naszego życia zbiorowego i nadać mu nowy poziom moralny. Między bowiem przykazaniem boskim: „Będziesz miłował Boga ze wszystkiego serca, a bliźniego twego jak siebie samego” a hasłem Demokracji „Wolność, równość i braterstwo” nie ma żadnej zasadniczej różnicy i rozbieżności. Podstawa, cele Kościoła i Demokracji nie są więc rozbieżne.”

Kościół katolicki zasady te głosił zawsze i głosić je będzie. Wynikają one z nauki ewangelicznej, które są fundamentem wiary katolickiej. Tymi zasadami należy się posługiwać, je w całej pełni w życie wprowadzać — niewzruszenie jak niewzruszoną jest nauka Chrystusa i Kościoła. (D).

którzy podjęli opiekę duszpasterską nad Polakami. List zachęca do miłości i obrony wiary katolickiej i przypomina: „Życie jak dobry katolicy”, gdyż nie ma „innej lepszej drogi”, wzywa do dalszych ofiar i miłości, wreszcie do pełnej ufności w Bogu. Kończąc swój list ks. biskup życzy powrotu do ojczyzny i szczęśliwej przyszłości.

Subskrybenci Pożyczki Odbudowy Kraju korzystają z bonifikaty przy Daninie Narodowej

Płatnicy podatku gruntowego, od nieruchomości i podatku obrotowego, którzy w swoim czasie subskrybowali i wpłacili Premię Pożyczki Odbudowy Kraju w wysokości zaleceń właściwych Komisji Obywatelskich, obecnie otrzymują bonifikatę w wysokości 25% wymierzonej daniny. Oczywiście ulga ta będzie miała zastosowanie tylko do tych płatników, którzy dokonają wpłaty w terminie do dnia 15 stycznia 1947 roku.

Samochody z Francji do Polski Inwentarz żywy dla Ziemi Odzyskanych

W ramach polsko-francuskiej umowy handlowej Państw. Tow. Handlu Zagranicznego zamówiło we Francji 100 autobusów marki „Leyland” dla Państwowej Komunikacji Samochodowej.

Pierwsza partia autobusów, w liczbie 25, nadejdzie już w styczniu.

Jednocześnie zamówiono 1000 samochodów osobowych, firmy Peugeot i Simca, które również nadejdą w najbliższym czasie.

duże się w Muzeum metalowa tablica, na której upamiętniono historię spotkania w r. 1504 króla Jagiellę i księcia Witolda z mistrzem krzyżackim Konradem v. Jungingen. Zachował się również w Muzeum ornat haftowany przez królową Jadwigę, a także poważny księgozbiór z XVI, XVII i XVIII w., oraz pliki cennych akt.

KRAJE EUROPY

Paryż (PAP). We wtorek, dnia 7 bm. małżonkowie Joliot-Curie, zaproszeni przez rząd polski, udali się w podróż do Warszawy.

Rzym (PAP). Dnia 6 bm. ambasador Kot wydał przyjęcie dla kolonii polskiej w Rzymie. Na przyjęciu obecni byli przedstawiciele uchodźców z Indii, Afryki i Bliskiego Wschodu wracający obecnie do kraju, oraz liczni księża polscy przebywający we Włoszech.

Budapeszt (SAP). Tutejsze źródła międzynarodowe informują, że b. generał Veres, który prawdopodobnie jest przywódcą spisku przeciw rządowi węgierskiemu, został zaarrestowany.

Ludwigslust. Transport 500 dzieci niemieckich z sowieckiej do angielskiej strefy został w drodze zatrzymany, gdyż władze angielskie odmówiły przyjęcia trans-

portu. Dzieci zostały oddane pod opiekę Czerwonego Krzyża.

Londyn (PAP). W szpitalu powiatowym w Bridgend przyszyły na świat czworaczki: dwaj chłopcy i dwie dziewczynki. Niemowlęta są silne i czują się dobrze.

Ateny. Ponad 150 osób zostało zaarrestowanych w związku z zamordowaniem 5 osób w zamieszkach w końcu ub. tygodnia.

Leningrad. W Leningradzie została zamknięta wystawa grafiki polskiej. Wystawa cieszyła się dużym powodzeniem i spotkała się z bardzo życzliwą oceną sfer artystycznych.

NA INNYCH KONTYNTACH

Nowy Jork (PAP). We wtorek wieczorem odbyło się posiedzenie Rady Bezpieczeństwa, na którym po raz pierwszy wzięli udział przedstawiciele trzech nowo wybranych członków niestałych: Belgii, Kolumbii i Syrii.

Waszyngton (PAP). Premier włoski de Gasperi odbył zaraz po przyjeździe półgodzinną konferencję z ministrem spraw zagranicznych Byrnesem. Następnie de Gasperi udał się do ministerstwa skarbu. Przedmiotem jego rokowań jest sprawa pożyczki dla Włoch w wysokości 100 milionów dolarów.

Odbudowa fabryk drzewnych na Pomorzu

Pomorskie Zjednoczenie Przemysłu Drzewnego przystąpiło do intensywnej akcji odbudowy fabryk. Odbudowano już 2 fabryki w Słupsku. Fabryki te były zupełnie zniszczone; w chwili obecnej rozporządza już z górą 100 obrabiarkami i produkują seryjnie meble biurowe.

Wartość miesięczna obecnej produkcji obydwu fabryk wynosi ok. 2 mil. zł miesięcznie.

Więści z kraju i świata POLSKA

Warszawa (PAP). Do Warszawy powrócił z podróży do Stanów Zjednoczonych Minister Przemysłu ob. Hilary Minc.

Warszawa. Ogółem suma, która wpłynęła na Fundusz Odbudowy Warszawy do dnia 27 grudnia 1946 r., wynosi 177.042.000 złotych.

— Minister Ziemi Odzyskanych, Gomułka powołał swego delegata z siedzibą we Wrocławiu. Ma on za zadanie sprawne i sprawiedliwe przeprowadzenie akcji przyjmowania wniosków i wydania aktów nadania w osadnictwie rolnym na obszarze Ziemi Odzyskanych i b. Wolnego Miasta Gdańska.

Poznań. Ministerstwo Spraw Zagranicznych udzieliło tymczasowego uznania p. B. W. A. Massey, kierownikowi Konsulatu Brytyjskiego w Poznaniu. P. Massey jest równocześnie profesorem angielski na Uniwersytecie w Poznaniu.

Bydgoszcz. Powstałe ostatnio w Raciążku Muzeum Regionalne ziemi kujawskiej odtwarza historię zmagania z butą krzyżacką bohaterów mieszkających w Kujawach. Wśród zgromadzonych malowideł, starożytnych naczyń i świątków, znaj-

Kaszubi, głosujcie na listę Nr 1 - na bezpartyjną „Listę Ziemi Kaszubskiej”

